

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

КРИМІНАЛІСТИКА

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
для студентів спеціальності 08161 «Право»

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: **Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі»**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Іщенко Т. В.** – старший викладач кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Осташова В. О. – к. ю. н., доцент кафедри бізнес-адміністрування та права Полтавської державної аграрної академії;

Кальян О.С. – к. ю. н., доцент, завідувач кафедри правознавства Полтавського інституту економіки і права Вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

Обговорено і схвалено
на засіданні кафедри правознавства
протокол № 10 від 31 травня 2016 р.
Завідувач кафедри _____ проф. Лаврик Г. В.

УЗГОДЖЕНО

На засіданні науково-методичної групи з
напряму підготовки/спеціальності,
протокол № 3 від 31 травня 2016 року.
Голова науково-методичної групи
_____ проф. Лаврик Г. В.

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної ради
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
« ____ » _____ 2016 р.
_____ проф. Рогоза М. Є.

Вступ

Процес розвитку в Україні правової демократичної держави і громадянського суспільства, а також необхідність будівництва ефективної сучасної правоохоронної системи гостро потребує активного використання багатого арсеналу науки для протидії злочинності. У системі наукових знань, що сприяє активізації правозастосовної діяльності, важливе місце займає саме криміналістика.

Навчальна дисципліна «Криміналістика» вивчається в тому чи іншому обсязі студентами юридичних факультетів вищих навчальних закладів України незалежно від спеціалізації майбутнього юриста. Основи криміналістики необхідно знати всім юристам для здійснення професійної діяльності, але найбільш ґрунтовно оволодіти криміналістичними знаннями та отримати практичні навички повинні, насамперед, майбутні працівники правоохоронних органів.

Предметом навчальної дисципліни «Криміналістика» є закономірності механізму вчинення злочину, виникнення інформації про злочин та його учасників, збирання, дослідження, оцінки і використання доказів та оснований на пізнанні цих закономірностей спеціальних засобах і методах судового дослідження та попередження злочинів.

Базовими у структурно-логічній схемі викладання правових дисциплін для «Криміналістики» є такі навчальні дисципліни, як «Судові та правоохоронні органи України», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Кримінологія». Синхронний, паралельний зв'язок у криміналістики має бути з такими навчальними дисциплінами, як «Юридична психологія», «Судова медицина».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Криміналістика» є засвоєння базових теоретичних положень криміналістики, оволодіння практичними навичками, які необхідні для виявлення, розкриття та розслідування злочинів, отримання доказової інформації під час розслідування злочинів та провадження окремих слідчих дій.

1.2. Завданням вивчення дисципліни «Криміналістика» є: розгляд та засвоєння теоретичних основ загальної теорії криміналістики, криміналістичної техніки, криміналістичної тактики та криміналістичної методики; формування у студентів практичних навичок та застосування набутих ними знань у практичній діяльності.

1.3. У результаті вивчення дисципліни «Криміналістика» студенти повинні:

знати: поняття, предмет, завдання, методи і систему криміналістики; теорію криміналістичної ідентифікації та діагностики; загальні положення криміналістичної техніки та зміст її традиційних галузей; загальні положення криміналістичної тактики та її окремих елементів; тактичні особливості проведення окремих слідчих дій; загальні положення криміналістичної методики та специфіку розслідування окремих видів злочинів.

уміти: правильно застосовувати науково-технічні засоби та техніко-криміналістичні прийоми; виконувати діяльність щодо виявлення, фіксації, вилучення та збереження доказів; здійснювати планування розслідування в цілому та складати плани розслідування окремих слідчих дій; висувати слідчі версії; використовувати тактичні прийоми проведення окремих слідчих дій залежно від ситуації; застосовувати окремі криміналістичні методики.

Підсумкове оцінювання знань та умінь студентів здійснюється на основі двох поточних модульних контролів.

Структура навчальної дисципліни поєднує два модулі.

Модуль I. Теоретичні засади криміналістики. Криміналістична техніка – включає в себе теми, які містять навчальний матеріал щодо поняття, предмету та системи криміналістики, методологічні засади криміналістики, питання криміналістичної ідентифікації і діагностики, загальні положення криміналістичної техніки та характеристика її окремих складових.

Модуль II. Криміналістична тактика. Методика розслідування окремих видів злочинів – містить матеріал щодо загальних положень криміналістичної тактики та характеристику її окремих складових, а також загальні положення криміналістичної методики і її окремих складових.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль I

Теоретичні засади криміналістики. Криміналістична техніка

Тема 1. Предмет, завдання і система криміналістики.

Предмет криміналістики. Закономірності, які вивчає криміналістика. Злочинна діяльність як об'єкт пізнання в криміналістиці. Принципи криміналістики.

Завдання криміналістики. Система криміналістики. Загальна теорія криміналістики. Криміналістична техніка. Криміналістична тактика. Криміналістична методика.

Зв'язок криміналістики з суміжними галузями знань. Місце криміналістики в системі юридичних наук.

Тема 2. Методологічні засади криміналістики.

Поняття методів криміналістики і їх класифікація.

Загальнонаукові методи у криміналістиці.

Спеціальні методи криміналістики. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному судочинстві. Використання даних природничих та технічних наук, узагальнення слідчої, судової та експертної практики як джерело формування криміналістичних методів.

Співвідношення методів криміналістики і методів практичної діяльності в розкритті злочинів.

Тема 3. Криміналістична ідентифікація і діагностика.

Поняття, наукові засади криміналістичної ідентифікації. Значення криміналістичної ідентифікації у слідчій, експертній та судовій діяльності.

Види та форми криміналістичної ідентифікації. Ототожнення і встановлення групової належності.

Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації.

Поняття ідентифікаційних ознак і властивостей, їх класифікація. Ідентифікаційне поле. Ідентифікаційний період.

Стадії ідентифікаційного дослідження. Методика ідентифікаційних досліджень. Способи порівняльного дослідження.

Поняття і сутність криміналістичної діагностики. Наукові засади криміналістичної діагностики. Діагностичні завдання та методика їх вирішення. Значення криміналістичної діагностики для розкриття та розслідування злочинів.

Тема 4. Загальні положення криміналістичної техніки.

Поняття, завдання і структура криміналістичної техніки. Джерела формування та розвитку криміналістичної техніки.

Правові основи використання криміналістичної техніки. Критерії допустимості використання технічних методів і засобів роботи з доказами у кримінальному судочинстві. Доказове значення результатів застосування криміналістичної техніки.

Класифікація криміналістичних засобів і методів.

Техніко-криміналістична оснащеність органів досудового розслідування. Технічні засоби профілактики.

Перспективи розвитку криміналістичної техніки.

Тема 5. Криміналістична (судова) фотографія і відеозапис.

Поняття та можливості фіксації і дослідження візуальної інформації з метою розкриття злочинів.

Судова фотографія: види, методи і прийоми. Судово-оперативна фотографія: поняття, завдання, методи. Особливості фотографування місця події, трупа, речових доказів, живих осіб. Використання фотозйомки під час слідчого експерименту, обшуку, пред'явлення для впізнання та інших слідчих діяч. Судово-дослідницька фотографія: поняття, завдання, методи.

Особливості застосування відеозапису: види, способи і засоби його здійснення при проведенні слідчих дій. Специфіка застосування фотографії і відеозапису у оперативно-розшуковій діяльності.

Правила оформлення результатів застосування методів і засобів фіксації візуальної інформації.

Фототехнічна експертиза: поняття, завдання і призначення.

Використання матеріалів відеозапису на досудовому розслідуванні та суді.

Тема 6. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія, дактилоскопія).

Поняття слідознавства.

Поняття трасології, її наукові основи. Поняття слідів у трасології та їх класифікація. Механізм утворення слідів.

Загальні правила виявлення, огляду, фіксації і вилучення слідів. Засоби та методи виявлення та вилучення слідів. Значення і можливості попереднього дослідження слідів у процесі проведення невідкладних слідчих дій та використання отриманих результатів у розкритті злочинів.

Види слідів. Дактилоскопія. Сліди рук. Побудова шкіри на долоні руки, властивості та види папілярних узорів. Виявлення, фіксація і вилучення слідів рук. Порошкопічні та еджеоскопічні дослідження. Сутність дактилоскопічної експертизи.

Сліди ніг та взуття людини. «Доріжка» слідів та її криміналістичне значення. Фотографування, вимірювання і опис слідів ніг. Виготовлення копій зі слідів ніг.

Сліди знарядь злочину та інструментів, їх класифікація. Фіксація слідів знарядь злочину та інструментів.

Сліди транспортних засобів, їх класифікація. Особливості фіксації і вилучення слідів транспортних засобів.

Сліди зубів і нігтів. Інші матеріальні сліди, які мають криміналістичне значення.

Трасологічна експертиза слідів і об'єктів, підготовка матеріалів для її проведення.

Тема 7. Криміналістичне дослідження зброї, вибухових пристроїв і речовин та слідів їх застосування (зброезнавство).

Поняття криміналістичного зброезнавства, завдання, система.

Поняття судової балістики, її наукові основи. Об'єкти балістичного дослідження: зброя, боеприпаси, сліди пострілу.

Поняття, класифікація та характеристика вогнепальної зброї. Будова і класифікація боеприпасів до вогнепальної зброї. Поняття слідів пострілу, їх класифікація

Особливості огляду вогнепальної зброї та слідів пострілу. Огляд і дослідження боеприпасів. Визначення напрямку пострілу. Метод візування.

Холодна зброя. Поняття, класифікація. Питання, що вирішуються експертизою холодної зброї.

Експертиза зброї та слідів і обставин її використання. Види, основні завдання дослідження.

Тема 8. Криміналістичне дослідження документів (документознавство).

Поняття, види та наукові засади криміналістичного дослідження документів. Поняття і класифікація документів. Правила поводження з документами. Зміст і завдання криміналістичного дослідження документів.

Рукописні документи. Поняття письма і почерку. Ознаки письмової мови і почерку, їх класифікація та ідентифікаційне значення. Неідентифікаційне дослідження письма і його цілі. Можливості встановлення властивостей і стану особи за її почерком.

Почеркознавча та авторознавча експертизи: поняття, завдання, можливості. Підготовка матеріалів і призначення почеркознавчої та авторознавчої експертизи.

Технічне дослідження документів: поняття, зміст, види. Завдання і методика слідчого огляду документів. Види підробки документів. Ознаки зміни тексту документа і способи їх виявлення. Встановлення способу виготовлення документа і давнини тексту. Ідентифікація матеріалів і засобів, використаних для виготовлення документа. Відтворення змісту пошкоджених документів. Ознаки підробки печаток і штампів.

Дослідження поліграфічної продукції. Встановлення виду і способу друку, особливостей засобів (друкарських форм) з метою встановлення місця виготовлення поліграфічної продукції.

Технічна експертиза документів: можливості, підготовка матеріалів для її призначення.

Тема 9. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності (габітоскопія).

Поняття і наукові засади ототожнення особи за зовнішніми ознаками. Характеристика ознак зовнішності, їх класифікація та ідентифікаційне значення. Функціональний портрет людини. Система опису ознак зовнішності. Джерела інформації про ознаки зовнішності людини. Засоби і методи фіксації зовнішніх ознак людини.

Співвідношення опису, впізнання та ідентифікації особи.

Судово-портретна експертиза: поняття, предмет, методи, підготовка матеріалів для її призначення.

Тема 10. Криміналістичне дослідження звукових слідів (фоноскопія).

Можливості і завдання використання засобів та методів акустики у практиці боротьби зі злочинністю. Наукові засади криміналістичного дослідження звукових слідів.

Ідентифікація особи по голосу (фоноскопична експертиза): сутність, вирішувані питання, особливості підготовки матеріалів для призначення експертизи.

Експертиза засобів і матеріалів звуковідозапису: сутність, характеристика ідентифікаційних і діагностичних питань, що вирішуються, підготовка матеріалів для проведення.

Оцінка результатів криміналістичного дослідження звукових слідів та їх використання у розкритті злочинів.

Тема 11. Криміналістичне дослідження слідів запаху (одорологія).

Поняття та наукові засади криміналістичної одорології. Завдання і можливості використання запахових слідів людини у розкритті та розслідуванні злочинів.

Засоби та методи консервації запаху людини. Застосування службово-розшукових собак для розшуку і встановлення підозрюваних.

Перспективи розвитку судової одорології. Проблеми одорологічної експертизи.

Тема 12. Інформаційно-довідкове забезпечення розкриття злочинів (кримінальна реєстрація).

Поняття і значення кримінальної реєстрації.

Наукові і правові засади криміналістичного обліку. Види криміналістичних обліків. Система, принципи організації і функціонування криміналістичних обліків. Взаємозв'язок окремих видів обліків. Способи реалізації даних обліків у розшуку осіб, предметів, у розкритті злочинів.

Тенденції та перспективи розвитку криміналістичних обліків, проблеми їх автоматизації і комп'ютеризації.

Модуль II

Криміналістична тактика. Методика розслідування окремих видів злочинів

Тема 13. Загальні положення криміналістичної тактики.

Криміналістична тактика: поняття, система, завдання. Правові, психологічні та етичні основи криміналістичної тактики.

Поняття тактичних прийомів, їх джерела та класифікація. Тактичний прийом і криміналістична рекомендація. Критерії допустимості та ефективності тактичних методів і засобів.

Поняття, сутність і види тактичних операцій (комбінацій), їх значення та використання в розкритті і розслідуванні злочинів.

Слідчі ситуації: поняття, види. Слідча ситуація як підґрунтя прийняття тактичних рішень.

Тактичне рішення. Тактичний ризик.

Тема 14. Криміналістична версія. Організація та планування розслідування.

Криміналістична версія: поняття, логічна природа, види. Правила побудови і перевірки версій.

Сутність планування розслідування, його принципи. Аналіз слідчої ситуації як умова забезпечення ефективності планування розслідування. Техніка планування розслідування. Структура та види планів розслідування.

Тема 15. Тактика огляду.

Поняття, сутність і завдання огляду. Види огляду. Роль огляду в розкритті та розслідуванні злочину. Загальні положення тактики огляду.

Огляд місця події. Підготовка до огляду. Учасники огляду. Етапи огляду. Тактичні прийоми огляду. Дослідження слідів на місці події. Поєднання огляду місця події з оперативно-розшуковими заходами. Негативні обставини, їх значення для виявлення і викриття інсценувань злочинів.

Використання спеціальних знань та технічних засобів при огляді. Фіксація ходу і результатів огляду. Зміст і форма протоколу. Додатки до протоколу: плани, схеми, фотознімки, матеріали відеозапису, вилучення слідів. Оцінка результатів огляду місця події.

Особливості огляду трупа. Участь судового медика при огляді трупа. Ексгумація трупа.

Огляд предметів і документів.

Освідування. Мета і тактика освідування. Проведення освідування спеціалістом.

Тема 16. Тактика обшуку.

Поняття, сутність і види обшуку. Правові та фактичні підстави обшуку. Відмінність обшуку від огляду. Психологічні та етичні засади обшуку.

Підготовка до обшуку. Технічні засоби обшуку. Особливості тактики обшуку в приміщенні і на місцевості. Види тайників, прийоми їх виявлення. Особистий обшук. Раптовість як умова ефективності обшуку.

Фіксація ходу та результатів обшуку.

Тема 17. Тактика допиту.

Поняття, значення і види допиту. Відмінність допиту від опитування.

Закономірності формування показань. Фактори, що впливають на формування і дачу показань. Використання положень логіки, психології, педагогіки та інших наук у тактиці допиту.

Підготовка до допиту. Визначення предмету допиту. Прийоми встановлення психологічного контакту з допитуваним. Тактичні прийоми допиту: надання допомоги допитуваному у відновленні забутого, викриття неправдивих показань, подолання позиції відмови від дачі показань, використання доказів.

Тактика допиту свідків, потерпілих. Тактичні прийоми допиту підозрюваних. Тактика допиту неповнолітніх.

Тактика одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб.

Особливості перехресного допиту.

Фіксація ходу та результатів допиту. Технічні засоби фіксації показань.

Тема 18. Тактика пред'явлення для впізнання.

Поняття, сутність і види пред'явлення для впізнання. Психологічні засади пред'явлення для впізнання. Упізнавання і впізнання.

Підготовка до пред'явлення для впізнання. Порядок пред'явлення для впізнання осіб, трупів, речей, тварин. Проведення впізнання за фотознімками, матеріалами відеозапису. Особливості пред'явлення для впізнання особи за голосом, ходою.

Фіксація ходу і результатів пред'явлення для впізнання.

Тема 19. Тактика слідчого експерименту.

Поняття, сутність слідчого експерименту, його мета та види. Учасники слідчого експерименту. Підготовка до проведення слідчого експерименту.

Особливості інструктажу учасників слідчого експерименту. Умови та прийоми проведення слідчого експерименту.

Фіксація умов, ходу та результатів слідчого експерименту. Технічні засоби фіксації. Оцінка і використання отриманих результатів у розслідуванні.

Тема 20. Тактика використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві. Призначення і проведення судових експертиз.

Поняття спеціальних знань і форми використання їх у кримінальному провадженні.

Поняття та значення судових експертиз. Класифікація судових експертиз.

Процесуальні та організаційні питання призначення судових експертиз. Система судово-експертних установ в Україні.

Підготовка до проведення експертизи. Визначення виду, мети та обсягів дослідження. Формулювання експертного завдання. Вибір експерта (експертного закладу).

Поняття та види зразків для порівняльного дослідження. Умови вилучення та зберігання зразків. Правові та моральні вимоги до проведення отримання зразків. Примусове отримання зразків. Процесуальне оформлення вилучення зразків. Особливості вилучення зразків.

Особливості призначення додаткової, повторної, комісійної і комплексної експертиз.

Висновок експерта, його структура та зміст. Оцінка висновку експерта та використання отриманих даних у розкритті і запобіганні злочинів.

Тема 21. Загальні положення криміналістичної методики.

Поняття, значення і завдання криміналістичної методики. Джерела криміналістичної методики. Методика в системі криміналістики.

Структура криміналістичної методики, її загальні положення та наукові засади. Потреби слідчої практики як умова розвитку криміналістичної методики.

Структура та види окремих методик розслідування злочинів. Шляхи їх удосконалення.

Криміналістична класифікація злочинів.

Криміналістична характеристика злочинів: поняття та структура. Складові криміналістичної характеристики злочинів. Значення криміналістичної характеристики злочину у розвитку методики і удосконалення засобів розслідування.

Етапи розслідування та їх характеристика. Ситуаційний підхід в розслідуванні.

Профілактична діяльність слідчого.

Тема 22. Розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи.

Значення боротьби зі злочинами проти життя та здоров'я громадян, її особливості на сучасному етапі. Криміналістична характеристика злочинів проти життя та здоров'я особи.

Завдання і тактика невідкладних слідчих дій та оперативно-розшукових заходів на початковому етапі розслідування. Типові слідчі ситуації та слідчі версії у справах про вбивство, тілесні ушкодження. Особливості розслідування вбивств, обумовлених способом їх скоєння. Встановлення особи загиблого.

Використання спеціальних знань при розслідуванні, встановленні мотивів скоєння злочинів. Характеристика способів приховування злочинів проти життя та здоров'я особи.

Профілактика злочинів проти життя і здоров'я громадян.

Тема 23. Розслідування злочинів проти власності.

Криміналістична характеристика крадіжок, грабежів, розбоїв та інших злочинних посягань на власність. Джерела інформації про злочини проти власності.

Типові слідчі ситуації при злочинних посяганнях на власність та обумовлені ними особливості початкового і наступного етапів розслідування. Специфіка тактики окремих слідчих дій і тактичних операцій при злочинних посяганнях на власність. Організація розшуку викраденого майна.

Виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів проти власності.

Тема 24. Розслідування злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Криміналістична характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Обставини, що підлягають встановленню при розслідуванні злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Типові слідчі ситуації та дії слідчого на початковому етапі розслідування. Особливості формування доказів. Призначення експертиз та місця їх проведення. Особливості проведення слідчих дій: огляд місця події, освідування. Допит потерпілих, свідків та підозрюваних.

Специфіка розслідування окремих видів злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи: зґвалтування, розбещення неповнолітніх. Початкові слідчі дії. Особливості огляду місця події та вилучення доказів.

Виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 2589.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26 (29.06.2001). – Ст. 131.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // Голос України. – 2012. – 19 травня. – № 90-91.
4. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.
5. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
6. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2135-12/page>
7. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. наказом МВС України від 03 листопада 2015 № 1339 [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>
8. Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 «Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень» [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>
9. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів, затверджена рішенням розширеного засідання секції НКМР Міністерства юстиції України з проблем трасології та судової балістики із залученням членів Координаційної ради з питань судової експертизи. Протокол від 15.01.1999 року [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0002320-99>

Основна література:

10. Когутич І.І. Криміналістика: навч. посіб. / І.І. Когутич, О.М. Калужна. – К.: Ін Юре, 2014. – 454 с.
11. Криміналістика: підручник./ В.В. Пясковский, Ю.М. Черноус, А.В. Іщенко, О.О. Алексеев та ін.- К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с.
12. Криміналістика: підручник / В.Д. Берназ та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. А.Ф. Волобуєва; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х.: ХНУВС, 2011. – 665 с.
13. Криміналістика: [навч. посіб.] / Р.І. Благута, Р.І. Сибірна, В.М. Бараняк та ін.; за заг. ред. Є.В. Пряхіна.- К.: Атіка, 2012.- 496 с.

- 14.Криміналістика: підручник / [В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін]; за ред. В.Ю. Шепітька. – [5-е вид., перероб. і доп.]. – Х.: Право. – 2011. – 464 с.
- 15.Маркусь В.О. Криміналістика. Курс лекцій: Навч. посіб. – К. : Кондор. – 2007. – 558 с.
- 16.Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): підручник / М.В. Салтевський. - К.: Кондор. – 2008. – 594 с.

Додаткова література:

- 17.Алексейчук В.І. Огляд місця події: тактика і психологія : монографія / В.І. Алексейчук; за ред. д-ра юрид. наук., проф., засл. діяча науки України, акад. Нац. акад. прав. наук України В.О. Коновалової. – Х.: Апостіль, 2011. – 230 с.
- 18.Басай В.Д. Основи криміналістичної одорології: дис. на здобуття наук. ступеня доктора юр. наук : 12.00.09 / Басай Віктор Давидович. - К., 2003.
- 19.Басай В.Д. Основи криміналістичної одорології: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юр. наук : 12.00.09 / Басай Віктор Давидович. - К., 2003. – 33 с.
- 20.Бахин В.П. Криминалистика. Проблемы и мнения (1962-2002). - Киев, 2002 – 268 с.
- 21.Біленчук П.Д. Криміналістика в питаннях і відповідях: посібник / П.Д. Біленчук. – К: Вид. Паливода А.В. – 2010. – 178 с.
- 22.Біленчук П.Д., Перкін В.І. Тактичні прийоми, тактичні комбінації, тактичні операції в розслідуванні злочинів: Навч. посібник // МВС України; УАВС.- К., 1996. - 32 с.
- 23.Біленчук П.Д. Криміналістика. Кредитно-модульний курс б: підручник / П.Д. Біленчук, Г.С. Семаков. – 4-те вид., змін., допов. і доопр. – К.: ВД Дакор. – 2014. – 520 с.
- 24.Бирюков В.В. Криминалистическое оружиеведение: учебное пособие / В.В. Бирюков. – Луганск, СПД Резников В.С., 2013 – 256 с.
- 25.Бирюков В.В., Коваленко В.В. Криминалистическое исследование документов: Монография. – Луганск: РИО ЛИВД, 1990. – 164 с.
- 26.Бирюков В.В. Цифровая фотография: перспективы использования в криминалистике: Монография – Луганск : РИО ЛИВД, 2000. – 138 с.
- 27.Бірюков В.В. Теоретичні основи інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів ім. Е.О. Дідоренка – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2009. – 664 с.
- 28.Воробей О.В., Мельников І.М. Волошин О.Г. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Навчально-методичний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 304 с.
- 29.Гора І.В. Криміналістика: навч. посіб./ І.В. Гора, А.В. Іщенко, В.А. Колесник. –К.: Вид. Паливода А.В. – 2007. – 236 с.
- 30.Гребеньков Г.В., Фіолевський Д.П. Юридична етика: Навч. пос. / Г.В. Гребеньков, Д.П. Фіолевський. – К.: 2007. – 211 с.
- 31.Даньшин М.В. Криміналістика ХХІ століття: місце у системі наукового знання: монографія / М.В. Даньшин; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – 2013. – 474 с.
- 32.Денисюк С.Ф., Шепітько В.Ю. Обыск в системе следственных действий (Тактико-криминалистический анализ): Научно-практическое пособие. – Харьков: Консум, 1999. – 160 с.

33. Денісова О.О. Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності: навч. посібник / О.О. Денісова. – К.: КНЕУ. – 2004. – 307 с.
34. Дубовий О.П., Лукашенко В.Я., Рибалко Я.В. та ін. Криміналістичне дослідження слідів рук: Науково-практичний посібник./ За ред. Я.Ю. Кондратьєва.- К.: Атіка, 2000.- 152 с.
35. Іванов В.М., Іванова О.В., Юридична конфліктологія / В.М. Іванов, О.В. Іванова. – К.: МАУП. – 2004. – 224 с.
36. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності: наук.-практ. посіб./ В.Ю. Шепітько; Академія правових наук України, Інститут вивчення проблем злочинності. – Х.: Гриф. – 2003. – 112 с.
37. Ієрусалимов І.О. Забезпечення використання науково-технічних досягнень у слідчій діяльності: навч. посіб. / І.О. Ієрусалимов; Нац. акад. внутр. справ України. – К.: Наук. Світ. – 2000. – 67 с.
38. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Кузьмічов Я.В та ін. Криміналістика: питання і відповіді. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. - 280 с.
39. Керівництво з розслідування злочинів: наук.-практ. посібник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. – Х.: Одіссей. – 2009. – 960 с.
40. Когутич І.І. Використання знань та засобів криміналістичної тактики і методики під час розгляду кримінальних справ у суді: моногр. / І.І. Когутич; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів: Тріада плюс. – 2009. – 446 с.
41. Когутич І.І. Криміналістика: особливості методики розслідування окремих видів злочинів: тексти лекцій / І.І. Когутич. – Львів: Тріада плюс. – 2006. – 456 с.
42. Когутич І.І. Криміналістика: курс лекцій / І.І. Когутич. – К.: Атіка. – 2008. – 888 с.
43. Коновалова В.О. Юридична психологія: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В.О. Коновалова, В.Ю. Шепітько. – 2-е вид., перероб. і доп. – Х.: Право. – 2008. – 240 с.
44. Коновалова В.О. Криміналістическая тактика: теории и тенденции: учеб. пособие / В.О. Коновалова, В.Ю. Шепітько. – Х.: Гриф. – 1997. – 255 с.
45. Коновалова В.Е. Допрос: тактика и психология.– Харьков: Консум, 1999. – 157 с.
46. Коренев П.М. Сучасні проблеми української криміналістики / П.М. Коренев. – Х.: Консум. – 2001. – 173 с.
47. Кофанов А.В. Криміналістика: посіб. для підготовки до іспитів / А.В. Кофанов, О.С. Кофанова. – К.: ФОП Лошкан. – 2011. – 248 с.
48. Криміналістика: Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів: підруч. для студентів юрид. вузів і фак. / В.О. Коновалова, Г.А. Матусовський, В.Ю. Шепітько та ін.; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Акад. прав. наук України; за ред. В.Ю. Шепітька. – Х.: Право. – 1998. – 375 с.
49. Криміналістика (криміналістична техніка): Курс лекцій / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський, Г.С. Семаков. – К.: МАУП, 2001. – 216 с.
50. Криміналістика в питаннях і відповідях: посібник / П.Д. Біленчук. – К.: Вид. Паливода А.В. – 2010. – 178 с.
51. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломеєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров, [та ін.] - К.: 2011. -504 с.
52. Криміналістика: курс лекцій /В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; за заг. ред. Шепітько В.Ю. –Х.: Одіссей. – 2009. – 368 с.

- 53.Криміналістика: навч.-практ. посіб. / О.А. Борідько, С.В. Діденко, В.В. Літвін та ін. – Херсон: Херсон. міськдрук. – 2010. – 269 с.
- 54.Криміналістика: питання і відповіді: навч. посіб. / А.В. Кофанов, Я.В. Кузьмічов, Ж.В. Удовенко та ін.; Нац. акад. внутр. справ. – К.: Центр учбової літератури. – 2011. – 279 с.
- 55.Криміналістика: підручник / [В.Д Берна, В.В. Бірюков, А.Ф. Волобуєв]; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х.: ХНУВС. – 2011. – 666 с.
- 56.Криміналістика: підручник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін; за ред. В.Ю. Шепітька. – Х. : Право. – 2011. – 464 с.
- 57.Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський, Г.С. Семаков. – К.: МАУП, 2007. – 512 с.
- 58.Криміналістичне документознавство: Практич. Посіб./ В.В. Бірюков, В.В. Коваленко, Т.П. Бірюкова, К.М. Ковальов; за заг. ред. В.В. Бірюкова.- К.: Вид. Паливода А.В., 2007.- 332 с.
- 59.Леко Б. Юридична етика: навч. посібник / Б. Леко. – Чернівці: Книги – ХХІ. – 2008. – 280 с.
- 60.Лисиченко В.К. Негативні обставини та їх значення в розслідуванні злочинів / В.К. Лисиченко, І.І. Когутич. – К.: ДІЯ. – 2002. – 182 с.
- 61.Лозовой В.О. Професійна етика юриста / В.О. Лозовой, О.В. Петришин . – Х.: Право. – 2004. – 176 с.
- 62.Молибога Н.П., Абрамова В.М., Свобода Е.Ю. Признаки, используемые при проведении почерковедческих экспертиз текстов, подписи и цифровых записей. Учебно-справочное пособие. – К.: НАВСУ, 2000.- 68 с.
- 63.Орбан-Лембрик Л.Е. Юридична психологія: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Л.Е. Орбан-Лембрик, В.В. Кощинець. – Чернівці: Книги. – ХХІ, 2007. – 448 с.
- 64.Песцов Р.Г. Криміналістика в запитаннях і відповідях: посіб. для підготов. до іспиту / Р.Г. Песцов. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2013. – 78 с.
- 65.Роцин А.И. Книга криминалиста: практическое пособие / А.И. Роцин. – К.: Украина. – 1995. – 423 с.
- 66.Сабадаш В.П. Криміналістика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /В.П. Сабадаш, М.О. Ларкін. – Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т. – 2012. – 330 с.
- 67.Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х ч. Ч. 1. – Х.: Консум, Основа, 1999. – 416 с.
- 68.Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х Ч. 2. – Харків: Консум, 2001. – 528 с.
- 69.Скригонюк М.І. Криміналістика: підручник / М.І. Скригонюк. – К.: Атіка. – 2005. – 496 с.
- 70.Слідчий огляд: сутність, види, тактика проведення огляду місця події і тактика використання техніко-криміналістичних засобів та спеціальних знань: Монографія / Комаха В.О. та інші; За загальною редакцією Комахи В.О.; Одеська національна юридична академія. – Дніпропетровськ, ІМА-прес, 2004. – 396 с.
- 71.Сокиран Ф.М. Сучасні концепції психологічного впливу на досудовому слідстві: Монографія // НАВСУ; В.Г. Гончаренко, ред. – Київ: НВТ «Правник», 2002. – 11 с.

72. Сокиран Ф.М., Сокиран М.Ф. Шляхи вдосконалення тактики психологічного впливу при проведенні окремих слідчих дій: Посібник // МВС України. НАВСУ; За ред. В.Г. Гончаренка. – К., 2005. – 159 с.
73. Степанюк Р.Л. Формування криміналістичних методик розслідування злочинів, що вчиняються в бюджетній сфері України / Р.Л. Степанюк // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2011. - № 1. - С. 195-201.
74. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях: навч. посіб. / Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький, О.Ю. Хабло. – Київ: Видавець – 2012. – 275 с.
75. Фіолевський Д.П. Юридична етика: підручник / Д.П. Фіолевський. – К. : Алерта. – 2011. – 288 с.
76. Шепітько В.Ю. Криміналістика: курс лекцій / В.Ю. Шепітько. – 4-е изд. – Х.: Одиссей. – 2011. – 368 с.
77. Шепітько В.Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминалистике / В.Ю. Шепітько Национальная юридическая академия Украины. – Х.: РИП "Оригинал". – 1995. – 197 с.
78. Шепітько В.Ю. Теория криминалистической тактики / В.Ю. Шепітько. – Х.: Гриф. – 2002. – 349 с.
79. Шепітько В.Ю. Криміналістика / В.Ю. Шепітько. – Х.: Право. – 2001. – 552 с.
80. Шепітько В.Ю. Криміналістика. Енциклопедичний словник (українсько-російський і російсько-український): 1500 термінів / В.Ю. Шепітько; ред.: В.Я. Тацій; Акад. прав. наук України. – Х.: Право. – 2001. – 552 с.
81. Шеремет А.П., Криміналістика: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]/ А.П. Шеремет – [2-ге вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання студентів з дисципліни «Криміналістика» є іспит. За результатами іспиту студент отримує до 40 балів за 100-бальною шкалою оцінювання.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Засобами діагностики успішності навчання студентів з дисципліни «Криміналістика» є усне опитування та обговорення теоретичних питань на семінарських та лекційних заняттях, пакети тестових завдань, ситуаційні завдання (кейси) з дисципліни, пакети завдань для модульних контрольних робіт, пакет завдань для комплексної контрольної роботи, комплект екзаменаційних білетів з дисципліни.